

Universal Multiple-Octet Coded Character Set
International Organization for Standardization
Organisation Internationale de Normalisation
Международная организация по стандартизации
Nemzetközi Szabványügyi Szervezet

Doc Type: Working Group Document
Irat típusa: Munkacsoport irat
Title: Old Hungarian/Szekely-Hungarian Rovas Ad-hoc Report
Cím: Jelentés a rovásírás kapcsán tartott napirenden kívüli ülésről
Source: Old Hungarian/Szekely-Hungarian Rovas Ad-hoc Committee
Forrás: Rovásírás eseti bizottság
Status: Ad-hoc Report
Státusz: Eseti jelentés
Action: For consideration by JTC1/SC2/WG2
Intézkedés: JTC1/SC2/WG2 általi megfontolásra
Date/Kelt: 2012-11-12

1. Bevezetés. 2012. 10. 22-én Chiang Maiban a WG2 plenáris ülése alatt, Michel Suignard elnöklétével eseti bizottság ült össze a rovásírással kapcsolatban. Jelen voltak:

1. Introduction. An ad hoc committee on Old Hungarian/Szekely-Hungarian Rovas met in Chiang Mai on 2012-10-22. The ad hoc meeting was held during the plenary meeting of WG2 and was chaired by Michel Suignard. The following were in attendance:

Tero Aalto, Debbie Anderson, Peter Constable, Michael Everson, Tim Eves, Erich Fickle, Martin Hosken, Alain LaBonté, Michel Suignard, V. S. Umamaheswaran, Ken Whistler.

2. Megjegyzések a PDAM 2.2 szavazáshoz. Az ülés a magyar nemzeti testületnek az N4343-ban a szavazáshoz adott megjegyzéseinek áttekintésével kezdődött:

2. Ballot comments on PDAM 2.2. The ad hoc began by noting the ballot comments of the Hungarian National Body, as given in N4343:

Mindeddig az érdekelt felek nem jutottak konszenzusra a Proposed Draft Amendment (PDAM) 2.2 – ISO/IEC 10646:2012/Amd.2.2:2012 kapcsán az illetékes magyar nemzeti szabványosító bizottságban. Az érdekelt felek két jelentősen eltérő álláspontot képviselnek a tervezettel kapcsolatban. Egyikük az „Igen”-t, másikuk a „Nem”-et támogatja. A magyar nemzeti testület (a Magyar Szabványügyi Testület – MSZT) nem kívánja az Egyetemes Betűkészlet szabványosítási folyamatát hátráltatni, így a magyar nemzeti testület szavazata egyedül „Tartózkodás” lehet.

By now interested parties have not been able to reach a consensus on negotiating the Proposed Draft Amendment (PDAM) 2.2 - ISO/IEC 10646:2012/Amd.2.2:2012 in competent Hungarian national standardization technical committee. Among the interested parties are two substantially different position on the draft. One of them supports “Yes”, and the other one supports “No”. The intention of the Hungarian National Body (Hungarian Standards Institution - MSZT) does not prevent a standardisation of the Universal Coded Character Set, so the possible official vote of

Bármely dokumentum, amely más véleményt tartalmaz az ISO/IEC 10646:2012/Amd.2.2:2012 kapcsán nem a hivatalos magyar nemzeti álláspontot képviseli.

A magyar nemzeti testülettel egyetértésben az eseti bizottság tagjai úgy látják, hogy az írás felhasználói a kódolás több vonatkozásában megosztottak. (Az egyszerűség kedvéért ezekre mint a „Rovas oldal” és az „Old Hungarian oldal” lehet hivatkozni, a felek által az írásnak szánt név alapján.) A WG2 tagjai mindkét fél beadványait figyelemmel kísérték már a 2009. árilisi dublini találkozót megelőző időszakból.

Az Amendment 2 kapcsán szavazás alatt álló karakter készlettel, betűalakokkal és nevekkal kapcsolatban a bizottság megjegyezte, hogy:

- nem érkezett megjegyzés nemzeti testülettől melyben karakterek hozzáadását vagy törlését kérték volna;
- nem érkezett megjegyzés nemzeti testülettől, mely bármely betűalak megváltoztatását kérte volna; és
- nem érkezett megjegyzés nemzeti testülettől, mely bármely karakter nevének megváltoztatását kérte volna.

A PDAM 2.2-ben szavazás alatt álló karakterek a Helsinkiben elért, az N4110R „*Hungarian Runic/Szekely-Hungarian Rovas Ad hoc Report / Jelentés a rovásírás kapcsán tartott napirenden kívüli ülésről*” című dokumentumban jegyzett konszenzust tükrözik. A bizottság Chiang Maiban megjegyezte, hogy továbbra sincs egyetértés a WG2-ben az N4367 „*Revised proposal for encoding the Rovas in the UCS*” című dokumentumban kérvényezett további karakterek elfogadásáról; azonban, mint az az N4110R-ben olvasható, a PDAM szavazás alatt álló karakterkészletet majdnem teljes egészében elfogadja minden fél. Így a Chiang Mai-i ülés a PDAM 2.2 jelkészletének változatlan továbbvitelét javasolja a WG2-nek.

3. Az írás neve. Habár nem érkezett megjegyzés az írás nevével kapcsolatban, az eseti bizottságban résztvevők úgy látják, mind a „Rovas oldal”, mind

Hungarian National Body can only be Abstention. Any document that contains a different opinion on the ISO/IEC 10646:2012/Amd.2.2:2012 does not represent the official Hungarian national position.

Agreeing with the Hungarian National Body, members of the ad hoc noted that it appears that the user community of this script is divided in terms of a number of the aspects of the encoding. (For convenience's sake these can be described as “the Rovas side” and “the Old Hungarian side”, on the basis of the name each “side” prefers for the script.) It was noted that members of WG2 have seen documents representing both sides of the debate since before the Dublin meeting of WG2 in April 2009.

With regard to the character set, glyphs, and names currently on the ballot for Amendment 2, the ad hoc noted that:

- no National Body comments had been received which requested either the addition or the deletion of characters from the ballot;
- no National Body comments had been received which requested any change of glyphs in the charts under ballot; and
- no National Body comments had been received which requested any change to names of the characters under ballot.

The characters under ballot in PDAM 2.2 reflect the consensus achieved in Helsinki as captured in N4110R “*Hungarian Runic/Szekely-Hungarian Rovas Ad hoc Report/Jelentés a rovásírás kapcsán tartott napirenden kívüli ülésről*”. The Chiang Mai ad hoc noted that there continued to be no consensus in WG2 to approve the additional characters requested in N4367 “*Revised proposal for encoding the Rovas in the UCS*”; however, as also noted in N4110R, the character repertoire that has been in the PDAM ballots is nearly entirely agreed upon by all parties. Thus, the Chiang Mai ad hoc recommends that WG2 progress that repertoire in PDAM 2.2 without change.

3. The name of the script. Although no comment was received regarding the name of the script, participants in the ad hoc recognized that much of

az „Old Hungarian oldal” esetén a vita jelentős részben arról szól, mi volna a „helyes” vagy „legjobb” angol név az írás számára a szabványban. Az „Old Hungarian” név támogatói megjegyzik, hogy ez a legrégebbi és legelterjedtebb neve az írásnak az angol nyelvben; az „Old Hungarian” név ellenzői azt állítják, hogy az „Old” kifejezés félrevezető. A „Rovas” név támogatói szerint a magyar kifejezést „Rovas” vagy „Rovash” alakban kellene átvennie az angol nyelvnek; a „Rovas” név ellenzői azt állítják, hogy ez még csak nem is az írás magyar neve, hanem egy kategóriánév (*rovás* ‘incised’; *rovásírás* ‘uniform script’), az angol nyelvben pedig már van neve az írásnak, mégpedig az „Old Hungarian”.

Az N4197 *„Remarks on Old Hungarian and other scripts with regard to N4183”* című dokumentumban olvasható, miszerint „az írás előnyben részesített neve a jelen tudományos szakirodalmában »székely írás«.” Más nevek, melyek használatban vannak a „Hungarian Runic”, „Hungarian Script”, és „Szekler-Hungarian Script” (mely utolsó hasonló a „Rovas oldal” által propagált „Szekler-Hungarian Rovas”-hoz).

A bizottság megállapította: lehetséges, hogy nem érhető el konszenzus az írás UCS-beli „helyes” vagy „legjobb” nevével kapcsolatban, és hogy megoldás lehetne egy mindenki által legalább „elfogadható” név választása.

A bizottság megfontolta a „Rovas” név használatát. Hosszas tárgyalást követően megállapították, hogy mivel egy csoport *ragaszkodik hozzá*, hogy az írás neve „Rovas” legyen, míg egy másik *ragaszkodik hozzá*, hogy az írás neve *ne* „Rovas” legyen, a kifejezést félre kell tenni, mint lehetséges nevet, mert nyilvánvaló, hogy nem érhető el vele konszenzus.

A bizottság megfontolta, hogy érdemes-e megtartani az „Old Hungarian” nevet. Hosszas tárgyalást követően megállapították, hogy mivel egy csoport következetesen tiltakozik az „Old Hungarian” kifejezés ellen az „Old” szóra vonatkozó értelmezésük alapján, a jelző esetleg elhagyható az írás nevéből, abban a reményben, hogy az UCS-beli névhasználattal kapcsolatban így

the argument on both “the Rovas side” and “the Old Hungarian side” revolves around the “right” or “best” name for the script in the English language and in the standard. Proponents of the name “Old Hungarian” note that this is the oldest and most common name for the script in the English language; opponents of the name “Old Hungarian” claim that the term “Old” is misleading in one way or another. Proponents of the name “Rovas” argue note that this Hungarian term should be imported into the English language either as “Rovas” or “Rovash”; opponents of the name “Rovas” claim that this is not even the correct name for the script in the Hungarian language, it being a category name (*rovás* ‘incised’; *rovásírás* ‘uniform script’), and that English already has a name for the script, namely “Old Hungarian”.

In N4197 *“Remarks on Old Hungarian and other scripts with regard to N4183”*, it is noted that “the preferred term in current Hungarian scientific literature is ‘székely írás’ i.e. ‘Szekler script’.” Other terms for the script which have been used are “Hungarian Runic”, “Hungarian script”, and “Szekler-Hungarian script” (the last of which is similar to “Szekely-Hungarian Rovas” promoted by “the Rovas side”).

The ad hoc determined that it is possible that there simply may not be consensus on the “right” or “best” name for the script in the UCS, and determined that a solution would be to choose a name which could be at least “acceptable” to everyone.

The ad hoc considered the possibility of using the term “Rovas”. After considerable discussion, the ad hoc determined that, since it is clear that one group *insists* that the script be called “Rovas” and that another group *insists* that it *not* be called “Rovas”, that term should simply be taken off the table as a candidate name, as it is clear that it cannot attract consensus.

The ad hoc considered the merits of retaining the term “Old Hungarian”. After considerable discussion, ad hoc determined that since one group has consistently objected to the term “Old Hungarian” on the basis of its interpretation of the meaning of the word “Old”, the adjective could be removed from the script name, in the expectation that this will remove an objection to the

feloldható a vita. Ennek jegyében a bizottság javasolja, hogy az írás neve egyszerűen „Hungarian” legyen.

A betűk nevével kapcsolatban az ülés megerősítette az N4110R-ben közölt döntést:

A mássalhangzókat jelölő betűk neve magánhangzóval és magánhangzó nélkül is írható – tehát „eb”, „ec”, „ed” sít.; vagy „b”, „c”, „d” sít. A bizottság megegyezése szerint a mássalhangzók neve egy magánhangzóval írandó.

Azonban, a „Rovas oldal” igényét kielégítendő a bizottság úgy döntött, hogy informatív hivatkozásként a modern átírást is megadja a nevek listájában.

A nevek, betűalakok és kódhelyek a jelentés végén a kódtáblában és a nevek listájában olvashatók szerintiek.

terminology used in the UCS for this script. Therefore the ad hoc recommends that the script name be simply “Hungarian”.

With regard to letter-names, the ad hoc affirmed the decision given in N4110R:

Names of consonant letters can be written with or without a vowel letter—that is, either “eb”, “ec”, “ed”, etc.; or “b”, “c”, “d”, etc. The consensus of the ad hoc is that the names of consonant letters should be written with a vowel letter.”

However, in order to accommodate the preferences of “the Rovas side”, the ad hoc also decided to add the modern transliteration names as informative aliases throughout the names list.

The names, glyphs and code positions for these characters are to be as shown in the code charts and names lists at the end of this report.

	10C8	10C9	10CA	10CB	10CC	10CD	10CE	10CF
0	 10C80	 10C90	 10CA0	 10CB0	 10CC0	 10CD0	 10CE0	 10CF0
1	 10C81	 10C91	 10CA1	 10CB1	 10CC1	 10CD1	 10CE1	 10CF1
2	 10C82	 10C92	 10CA2	 10CB2	 10CC2	 10CD2	 10CE2	 10CF2
3	 10C83	 10C93	 10CA3		 10CC3	 10CD3	 10CE3	
4	 10C84	 10C94	 10CA4		 10CC4	 10CD4	 10CE4	
5	 10C85	 10C95	 10CA5		 10CC5	 10CD5	 10CE5	
6	 10C86	 10C96	 10CA6		 10CC6	 10CD6	 10CE6	
7	 10C87	 10C97	 10CA7		 10CC7	 10CD7	 10CE7	
8	 10C88	 10C98	 10CA8		 10CC8	 10CD8	 10CE8	
9	 10C89	 10C99	 10CA9		 10CC9	 10CD9	 10CE9	
A	 10C8A	 10C9A	 10CAA		 10CCA	 10CDA	 10CEA	 10CFA
B	 10C8B	 10C9B	 10CAB		 10CCB	 10CDB	 10CEB	 10CFB
C	 10C8C	 10C9C	 10CAC		 10CCC	 10CDC	 10CEC	 10CFC
D	 10C8D	 10C9D	 10CAD		 10CCD	 10CDD	 10CED	 10CFD
E	 10C8E	 10C9E	 10CAE		 10CCE	 10CDE	 10CEE	 10CFE
F	 10C8F	 10C9F	 10CAF		 10CCF	 10CDF	 10CEF	 10CFF

Uppercase letters

The use of uppercase letters is a modern innovation

10C80	†	HUNGARIAN CAPITAL LETTER A
10C81	‡	HUNGARIAN CAPITAL LETTER AA = Ä
10C82	×	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EB = B
10C83	⌘	HUNGARIAN CAPITAL LETTER AMB
10C84	↑	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EC = C
10C85	↕	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ENC
10C86	⌞	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ECS = Cs
10C87	+	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ED = D
10C88	×	HUNGARIAN CAPITAL LETTER AND
10C89	‡	HUNGARIAN CAPITAL LETTER E
10C8A	⌘	HUNGARIAN CAPITAL LETTER CLOSE E = Ä,
		→ 10C8F ‡ hungarian capital letter eh
10C8B	↵	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EE = Ä%
10C8C	⊗	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EF = F
10C8D	Λ	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EG = G
10C8E	‡	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EGY = Gy
10C8F	⌘	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EH = H
		→ 10C8A ⌘ hungarian capital letter close e
10C90	†	HUNGARIAN CAPITAL LETTER I
10C91	†	HUNGARIAN CAPITAL LETTER II = Ä
10C92	1	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EJ = J
10C93	◊	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EK = K
10C94	1	HUNGARIAN CAPITAL LETTER AK
10C95	⌘	HUNGARIAN CAPITAL LETTER UNK
10C96	Λ	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EL = L
10C97	⊗	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ELY = Ly
10C98	‡	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EM = M
10C99	⌞	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EN = N
10C9A	⌞	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ENY = Ny
10C9B	↵	HUNGARIAN CAPITAL LETTER O = O
10C9C	↵	HUNGARIAN CAPITAL LETTER OO = Ä“
10C9D	↵	HUNGARIAN CAPITAL LETTER NIKOLSBURG OE = Ä—
10C9E	K	HUNGARIAN CAPITAL LETTER RUDIMENTA OE = Ä—
10C9F	‡	HUNGARIAN CAPITAL LETTER OEE = O with double acute
10CA0	‡	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EP = P
10CA1	⊗	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EMP

10CA2	H	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ER = R
10CA3	↵	HUNGARIAN CAPITAL LETTER SHORT ER = R
10CA4	Λ	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ES = S
10CA5	I	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ESZ = Sz
10CA6	Y	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ET = T
10CA7	Y	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ENT
10CA8	⌘	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ETY = Ty
10CA9	⌘	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ECH
10CAA	⌞	HUNGARIAN CAPITAL LETTER U
10CAB	⌞	HUNGARIAN CAPITAL LETTER UU = Äš
10CAC	⌘	HUNGARIAN CAPITAL LETTER NIKOLSBURG UE = Äœ
10CAD	h	HUNGARIAN CAPITAL LETTER RUDIMENTA UE = Äœ, U with double acute
10CAE	M	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EV = V
10CAF	⌞	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EZ = Z
10CB0	Y	HUNGARIAN CAPITAL LETTER EZS = Zs
10CB1	⌘	HUNGARIAN CAPITAL LETTER ENT-SHAPED SIGN
10CB2	⊗	HUNGARIAN CAPITAL LETTER US

Lowercase letters

10CC0	1	HUNGARIAN SMALL LETTER A
10CC1	‡	HUNGARIAN SMALL LETTER AA = Äi
10CC2	x	HUNGARIAN SMALL LETTER EB = b
10CC3	⌘	HUNGARIAN SMALL LETTER AMB
10CC4	↑	HUNGARIAN SMALL LETTER EC = c
10CC5	↕	HUNGARIAN SMALL LETTER ENC
10CC6	⌞	HUNGARIAN SMALL LETTER ECS = cs
10CC7	+	HUNGARIAN SMALL LETTER ED = d
10CC8	×	HUNGARIAN SMALL LETTER AND
10CC9	‡	HUNGARIAN SMALL LETTER E
10CCA	⌘	HUNGARIAN SMALL LETTER CLOSE E = Ä«
		→ 10CCF ‡ hungarian small letter eh
10CCB	↵	HUNGARIAN SMALL LETTER EE = Ä©
10CCC	⊗	HUNGARIAN SMALL LETTER EF = f
10CCD	Λ	HUNGARIAN SMALL LETTER EG = g
10CCE	‡	HUNGARIAN SMALL LETTER EGY = gy
10CCF	⌘	HUNGARIAN SMALL LETTER EH = h
		→ 10CCA ‡ hungarian small letter close e
10CD0	†	HUNGARIAN SMALL LETTER I
10CD1	†	HUNGARIAN SMALL LETTER II = Ä-

10CD2	1	HUNGARIAN SMALL LETTER EJ = j	10CFD	∇	HUNGARIAN NUMBER FIFTY
10CD3	◊	HUNGARIAN SMALL LETTER EK = k	10CFE	×	HUNGARIAN NUMBER ONE HUNDRED
10CD4	1	HUNGARIAN SMALL LETTER AK	10CFF	✱	HUNGARIAN NUMBER ONE THOUSAND
10CD5	∞	HUNGARIAN SMALL LETTER UNK			
10CD6	♠	HUNGARIAN SMALL LETTER EL = l			
10CD7	∅	HUNGARIAN SMALL LETTER ELY = ly			
10CD8	♠	HUNGARIAN SMALL LETTER EM = m			
10CD9	›	HUNGARIAN SMALL LETTER EN = n			
10CDA	♠	HUNGARIAN SMALL LETTER ENY = ny			
10CDB	›	HUNGARIAN SMALL LETTER O			
10CDC	›	HUNGARIAN SMALL LETTER OO = Ō ³			
10CDD	›	HUNGARIAN SMALL LETTER NIKOLSBURG OE = Ō [¶] • also used for Ō ^{1/4}			
10CDE	κ	HUNGARIAN SMALL LETTER RUDIMENTA OE = Ō [¶]			
10CDF	⌘	HUNGARIAN SMALL LETTER OEE = o with double acute			
10CE0	♠	HUNGARIAN SMALL LETTER EP = p			
10CE1	⌘	HUNGARIAN SMALL LETTER EMP			
10CE2	h	HUNGARIAN SMALL LETTER ER = r			
10CE3	↙	HUNGARIAN SMALL LETTER SHORT ER			
10CE4	Λ	HUNGARIAN SMALL LETTER ES = s			
10CE5	l	HUNGARIAN SMALL LETTER ESZ = sz			
10CE6	γ	HUNGARIAN SMALL LETTER ET = t			
10CE7	γ	HUNGARIAN SMALL LETTER ENT			
10CE8	x	HUNGARIAN SMALL LETTER ETY = ty			
10CE9	x	HUNGARIAN SMALL LETTER ECH			
10CEA	♠	HUNGARIAN SMALL LETTER U			
10CEB	♠	HUNGARIAN SMALL LETTER UU = Ū ^o			
10CEC	⌘	HUNGARIAN SMALL LETTER NIKOLSBURG UE = Ū ^{1/4} • also used for Ū [¶]			
10CED	h	HUNGARIAN SMALL LETTER RUDIMENTA UE = Ū ^{1/4} , u with double acute			
10CEE	♠	HUNGARIAN SMALL LETTER EV = v			
10CEF	♠	HUNGARIAN SMALL LETTER EZ = z			
10CF0	γ	HUNGARIAN SMALL LETTER EZS = zs			
10CF1	⌘	HUNGARIAN SMALL LETTER ENT-SHAPED SIGN • in earlier literature called â€œetprusâ€ (later recognized as an abbreviation for â€œtemperiusâ€)			
10CF2	∅	HUNGARIAN SMALL LETTER US			

Numbers

10CFA	l	HUNGARIAN NUMBER ONE
10CFB	∇	HUNGARIAN NUMBER FIVE
10CFC	×	HUNGARIAN NUMBER TEN